

РЕШЕНИЕ

№ 326.

гр. София, 21.10.2015 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,
Наказателна колегия, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание
на осемнадесети септември през две хиляди и петнадесета година в състав:**

**ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕНА АВДЕВА
ЧЛЕНОВЕ: ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
ГАЛИНА ТОНЕВА**

**при секретар КРИСТИНА ПАВЛОВА и с участието на прокурор КИРИЛ
ИВАНОВ разгледа докладваното от съдия ТОНЕВА наказателно дело № 746/2015
г. по описа на ВКС, второ наказателно отделение, като за да се произнесе, взе
предвид следното:**

Касационното производство е образувано на основание чл.346 т.1 от НПК по жалби на подсъдимите Е. Ч., Н. Т. и С. Д. чрез защитниците им – адвокати П., Д. и К. за подсъдимия Ч., адв.К. за подсъдимия Т. и адв.Т. за подсъдимия Д., и на частния обвинител А. Ат. чрез повереника му адв.К., срещу решение № 91 от 18.12.2014 година по ВНОХД № 25/2014 г. по описа на Бургаския апелативен съд, наказателно отделение.

В касационната жалба на подсъдимия Ч., депозирана чрез защитниците му П. и Д. са релевирани всички касационни основания по чл.348 ал.1 от НПК, като към ВКС са отправени в условията на алтернативност искания за отмяна на въззивното решение и първоинстанционната присъда, и оправдаване на подсъдимия Е. Ч. по обвиненията му за извършени престъпления по чл.123 ал.3 пр.3 вр.пр.2 вр.ал.1 от НК и чл.134 ал.3 пр.2 вр.ал.1 пр.2 т.2 от НК; за връщане делото за ново разглеждане в досъдебната фаза на процеса; или за изменение възприетата правна квалификация на деянията, като се приложи „закон за по-леко наказуемо престъпление“ – такова по чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.3 б.„б“ пр.1 вр.чл.343 ал.1 б.„в“ вр.чл.342 ал.2 от НК, наказанието „лишаване от свобода“ да бъде определено при условията на чл.55 ал.1 т.1 от НК, а изтърпяването му да бъде отложено на основание чл.66 от НК. Изложени са подробни доводи за наличие на всяко едно от касационните основания, които се свеждат до следното:

На първо място се оспорва възприетата правна квалификация на деянията, в извършване на които подсъдимият Ч. е обвинен досежно инкриминираните нарушения на специалното законодателство, попълващи бланкетните норми на съставите на престъпления по чл.123 и чл.134 от НК. Твърди се, че независимо от корекцията, извършена от въззивната инстанция чрез оправдаване на подсъдимия по отношение на някои от възведените в обвинението нарушения: чл.19 ал.4 от Закона за автомобилните превози, чл.2 ал.1 и чл.64 т.2 от Наредба № 33 от 03.11.1999 г. за обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България и чл.30 т.2 от Наредба № 2 от

15.03.2002 г. за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси, които не се намират в причинна връзка с престъпленията – предмет на делото, нарушението на материалния закон не е преодоляно. Според защитниците на подсъдимия Ч. възприетата от Бургаския апелативен съд правна квалификация на престъпленията, за които той е осъден, включва такива нарушения на разпоредби, залегнали в нормативната уредба на правилата за движение по пътищата и организацията на автомобилния превоз на пътници на територията на РБ, които не могат да бъдат вменени в задължение на управителя на транспортното дружество, което в случая е „ООД гр.Бургас. Организацията на проверки за техническото състояние на автобусите преди път и за тяхното преминаване на периодични технически прегледи са били задължение на подсъдимия Т., автомоньора А. и съответния шофьор на автобуса. Задължението на подсъдимия Ч. като управител на фирмата да контролира тази дейност била изпълнена в пълен обем, тъй като по делото е установено наличието на документ за това, че автобусът „М.“ с ДК № ... е преминал периодичен технически преглед в срок и са липсвали забележки за неговото техническо състояние. Като общи твърдения се определят изводите на двете съдебни инстанции за това, че подсъдимият Ч. е бил запознат с „...изключително лошото техническо състояние на автобусите, използвани от дружеството му ...“. С оглед на това защитниците твърдят, че подсъдимият Ченгел не е допуснал и останалите правила от специалното законодателство, което сочи на несъставомерност на инкриминираното деяние по чл.123 и чл.134 от НК. Наред с това се сочи, че поведението му, окачествено като „бездействие“ е опосредено от това на подсъдимия Т., автомонтьора А. и съответния шофьор, поради което липсва пряка причинна връзка между твърдяните нарушения и престъпния резултат, поради което той следва да бъде изцяло оправдан.

На второ място, като нарушение на материалния закон е обосновано квалифицирането на инкриминираното деяние като две престъпления, извършени в условията на „идеална съвкупност“ – „професионална непредпазливост“ по чл.123 и чл.134 от НК, вместо като едно „престъпление по транспорта“ по чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.3 б.“б“ пр.2 вр.ал.1 б.“в“ вр.чл.342 ал.2 от НК. Макар в жалбата да се споделя изводът на БАС, че преквалификация в посочения смисъл е недопустима предвид обстоятелството, че предложената нова правна квалификация сочи на „закон за по-тежко наказуемо престъпление“, защитата на подсъдимия Ч. намира за възможно това да се случи в хипотеза на отпадане квалифициращия признак на състава на престъплението по чл.343 ал.3 б.“б“ пр.2 от НК – „особено тежък случай“, в какъвто смисъл се предлага да бъде изменен атакуваният съдебен акт. В тази връзка се излагат пространни съображения за неправилно приложение на разпоредбата на чл.93 т.8 от НК, изискваща за наличието на квалифициращия признак „особено тежък случай“ да са налице кумулативно изключително висока степен на обществена опасност както на деянието, така и на дееца. Ниската степен на обществена опасност на подсъдимия Ч. се обосновава с неговото чисто съдебно минало, трудовата му заетост, отличните характеристични данни, тежкото му здравословно състояние, затрудненото му семейно положение, изграденият завиден обществен авторитет както в Бургаска област, така и в цялата страна.

На следващо място в жалбата от защитниците на подсъдимия Ч. се обосновават съществени нарушения на процесуалните правила, допуснати както на досъдебното производство, така и при разглеждане на делото пред двете съдебни инстанции. Като такива се сочат: обстоятелствената част на обвинителния акт не съответствала на минималните изисквания на разпоредбата на чл.246 ал.2 от НПК и задължителните указания на ТР № 2/2002 г. на ОСНК на ВКС, тъй като липсвала каквато и да е конкретика относно инкриминираното поведение на подсъдимите Ч. и Т.; в рамките на първоинстанционното производство съдът е пропуснал да отстрани процесуалните нарушения от досъдебната фаза като прекрати делото и го върне на прокурора за конкретизиране обвиненията спрямо двамата подсъдими; първоинстанционният съд отхвърлил искането на защитата за назначаване на повторна авто-техническа експертиза, която да бъде извършена от различни вещи лица, тъй като авторите на приетите основна и допълнителна експертизи, поради своята предубеденост оставили неизяснени причините за настъпване на ПТП и неговия конкретен механизъм; след искане на защитата за преквалифициране на инкриминираните на подсъдимите Ч. и Т. престъпления от такива на „професионална непредпазливост“ в „престъпление по транспорта“ и при процесуалното бездействие на прокурора за осъществяване на правомощията по чл.287 ал.1 от НПК, първоинстанционният съд не е прекратил съдебното производство, за да го върне на прокурора за формулиране на ново обвинение, с което е допуснал постановяване на съдебен акт с грешна квалификация, водещо до нарушение на материалния и процесуалния закон. По-нататък се сочи, че БОС е допуснал процесуално нарушение при формулировката на диспозитива на присъдата си, тъй като не е изписал текстовете от специалните законови и подзаконови нормативни актове, които се считат за нарушени от подсъдимия Ч. и които правят деянието му съставомерно по чл.123 и чл.134 от НК, като е изписал само цифровата номерация на съответните разпоредби; нарушение първоинстанционният съд е допуснал и при изготвяне на мотивите към присъдата, тъй като липсвал анализ на отделните нарушения на разпоредби от специалното законодателство, намиращи се в причинна връзка със съставомерния резултат, както и обосновка на всеки един от признаците на престъпните състави, по които подсъдимият Ченгел е признат за виновен; не е даден отговор на неговите възражения в хода на процеса, което съществено е затруднило правото му на защита като „жалбоподател“. Упреци са отправени и към въззивната инстанция, като на първо място е посочено неприемането на направения отвод на двама от членовете на съдебния състав на основание чл.29 ал.2 от НПК поради тяхната предубеденост, сочещо на разглеждане на делото от незаконен състав. Към процесуалната дейност на апелативния съд са отправени същите критики, свързани с неотстраняване допуснатите процесуални нарушения на досъдебното производство, както и неуважаване искането за назначаване на повторна авто-техническа експертиза.

Най-сетне оплакване се прави и за явна несправедливост на наложеното на подсъдимия Ч. наказание. Подробно описаните обстоятелства за личността му, които се излагат във връзка с искането му за отпадане квалифициращия признак „особено тежък случай“ на инкриминираното му престъпление, се предлагат и като такива, сочещи на основания за определяне на наказанието му при условията на чл.55 от НК и

приложение на института на условното осъждане, в какъвто смисъл се предлага да бъде изменен атакувания съдебен акт.

Касационна жалба срещу решението на Бургаския апелативен съд е депозирал и адв.К., също защитник на подсъдимия Ч., с която релевира касационните основания по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК. В цялост се придържа към аргументите, изложени в жалбата на другите защитници на подсъдимия Ч., като акцентира вниманието на нарушението по смисъла на чл.348 ал.3 т.2 пр.1 от НПК, изразяващо се в липса на мотиви към присъдата на БОС. Адв. К. счита, че като не е отстранила това нарушение чрез отмяна на първоинстанционния съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане, въззивната инстанция е допуснала също процесуално нарушение, обхващащо правата на всички страни в процеса и подложило на съмнение правилността на нейния съдебен акт. Ето защо с тази жалба се прави искане за отмяна на решението на БАС и връщане на делото за ново разглеждане.

По делото е постъпила и писмена защита от адвокати К. и К. – защитници на подсъдимия Ч., съдържащи оплаквания срещу присъдата на БОС и решението на БАС за необоснованост, нарушение на материалния закон, нарушения на процесуалните правила и явна несправедливост на наложеното му наказание. Като цяло изложените съображения съвпадат с тези, отразени в жалбите от адвокати П., Д. и К., поради което не следва да бъдат възпроизвеждани отново.

Подсъдимият Н. Т. е депозирал касационна жалба чрез защитника си адв.К., в която отново се релевират всички касационни основания по чл.348 ал.1 от НПК. Оплакванията за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила също визират качеството на обвинителния акт, който според защитника и на този подсъдим не отговарял на изискванията на НПК, тъй като липсвало ясно, пълно и точно изложение на фактическите обстоятелства, обуславящи наличието на признаците от обективна и субективна страна на престъпленията, за които Т. е предаден на съд и осъден с обжалваните съдебни актове. Възражения се излагат и досежно мотивите към първоинстанционната присъда, тъй като тя не съответствала на изискванията на чл.305 ал.3 от НПК – не са обсъдени всички възражения на защитата, най-вече досежно доказателствената стойност на приложената към делото длъжностна характеристика за заеманата от Т. длъжност, а други са опровергани чрез превратно тълкуване на доказателствата /свидетелските показания на водачи на автобуси в „Е.“ ООД гр.Бургас, касаещи фактическите задължения на подсъдимия в дружеството/. Твърди се в жалбата, че неизпълнението на изискванията на разпоредбата на чл.305 ал.3 от НПК от първоинстанционния съд не само прави невъзможна въззивната проверка на присъдата, но и не позволява на страните да разберат решението на съда по същество и да реализират правото си на защита в пълен обем. Ето защо защитникът на подсъдимия Т. намира, че доколкото това нарушение е от категорията на съществените, то не може да бъде saniрано от въззивната инстанция, тъй като това лишава подсъдимия от една контролна инстанция, а следва да има като единствена безусловна последица отмяна на първоинстанционната присъда и връщане делото за ново разглеждане.

На следващо място в жалбата от защитника на подсъдимия Т. – адв.К. се съдържа оплакване за нарушение на материалния закон. То се извежда от погрешното определяне на длъжността, която подсъдимият е заемал в „Е.“ ООД гр.Бургас и задълженията, която тя му налагала. Предлага се нова оценка на доказателствата,

съдържащи се в: трудовия договор, с който Т. бил назначен в транспортната фирма; длъжностната характеристика, която му била връчена и която подписал; длъжностната характеристика на автомонтъора А. А.; и показанията на свидетелите – шофьори и служители във фирмата, която да доведе до извода, че подсъдимият не е бил адресат на задълженията по инкриминираните му нарушения на специалното законодателство, свързано с безопасността на автомобилния превоз на пътници на територията на РБ, поради което инкриминираното му деяние не е съставомерно по съставите на престъпления от НК, за които е привлечен да отговаря /чл.123 и чл.134 от НК/. Освен това се твърди, че деянието е несъставомерно и от субективна страна, тъй като подсъдимият Т. обективно не би могъл да предвиди настъпването на общественоопасните последици /липсвали доказателства той да е бил уведомен за техническата неизправност, която е в причинна връзка с настъпилния резултат/.

Най-сетне и в жалбата на подсъдимия Т. се съдържа оплакване за явна несправедливост на наложеното наказание, основно свързано с неправилната оценка на степента на неговата лична обществена опасност. Твърди се наличието на многобройни смекчаващи отговорността му обстоятелства – чисто съдебно минало, липса на други противообществени прояви, добри характеристични данни, съдействие за разкриване на обективната истина – които следва да обосноват определяне на наказанието му при условията на чл.55 от НК и приложение на института на условното осъждане.

В заключение с жалбата на подсъдимия Т. също при условията на алтернативност се правят искания за отмяна на обжалваните съдебни актове и оправдаването му, за връщане на делото за ново разглеждане или за намаляване на наказанието и отлагане изтърпяването му на основание чл.66 от НК.

Касационна жалба по делото е депозирана и от защитника на подсъдимия Д. – адв.Т., според която решението на въззивния съд и присъдата на първоинстанционния съд са неправилни, незаконосъобразни, допуснато е съществено нарушение на процесуалните правила от БОС, санирано от въззивната инстанция, поради което осъждането на Д. противоречи на събраните по делото доказателства и наложеното му наказание е явно несправедливо. Прави се искане за отмяна на атакуваните съдебни актове и оправдаване на подсъдимия Д. или алтернативно за намаляване на наложеното му наказание и отлагане изтърпяването му на основание чл.66 от НК.

На първо място се твърди, че и двете инстанции са допуснали нарушение на материалния закон, като са приели, че за настъпване на пътнотранспортното произшествие принос имат и действията на подсъдимия като водач на автобуса, без да отчетат значимостта на настъпилата внезапно техническа повреда, която той не е могъл да предвиди или очаква, и която сочи на случайно деяние по смисъла на чл.15 от НК. Твърди се, че предприетите от него действия с органите за управление на превозното средство са били единствено правилните и възможни, което е предотвратило настъпването на още по-тежък резултат. До неправилно приложение на закона според защитника на подсъдимия Д. се е стигнало поради допуснато нарушение на процесуалните правила от страна на двете съдебни инстанции, оставили без уважение искането за назначаване на повторна авто-техническа експертиза, довело до ограничаване на неговото право на защита.

Най-сетне с оплакването за явна несправедливост на наказанието, наложено на подсъдимия Д., се прави възражение и досежно възприемането на квалификация

признак „особено тежък случай“ на настъпилото ПТП, което според защитата е в нарушение на разпоредбата на чл.93 т.8 от НК поради липсата на кумулативното изискване за наличие на изключително висока степен на обществена опасност на подсъдимия Димитров. Тъкмо обратното, твърди се, че искреното и дълбоко самопризнание за извършеното, незначителният му „принос“ за настъпилото произшествие, признат и от двете съдебни инстанции, изключително тежкото му семейно положение – издръжката на три деца и психично болната му съпруга – обуславят неговата ниска степен на обществена опасност. Тези обстоятелства според защитника му дават основание за преквалификация на деянието по основния състав на инкриминираното престъпление, намаляване на наказанието „лишаване от свобода“ и прилагане на института на условното осъждане.

Касационна жалба е депозирал и частният обвинител А. А. чрез повереника си адв.К., в която декларативно се сочат нарушения на материалния закон, на процесуалните правила и несправедливост на въззивния съдебен акт, в частта с която подсъдимите Ч. и Т. са оправдани за част от инкриминираните им нарушения на правила от специалното законодателство, касаещо автобусния превоз на пътници. Искането, което се прави е за отмяна на решението на БАС и потвърждаване на присъдата на първоинстанционния съд, като не се излагат конкретни доводи и съображения.

В съдебното заседание пред ВКС подсъдимият Е. Ч., редовно призован, не се явява. Не се явяват и защитниците му адвокати По. и Д., също редовно призовани. Явяват се защитниците му адвокати К., К. и К., които поддържат депозираните жалби и писмени бележки по изложените в тях съображения и правят същите искания.

Подсъдимият Т., редовно призован се явява лично и със защитника си адв.К., като поддържат жалбата на същите основания, излагат същите доводи и заявяват същите искания. В последната си дума подсъдимият заявява, че не е имал отговорности, свързани с техническата изправност на автобуса. За неговото състояние яснота са имали управителят Ч. и автомонтъорът А., поради което отговорността следва да е тяхна. Моли да бъде оправдан.

Подсъдимият Д., редовно призован не се явява. Явява се неговият защитник адв.Т., който поддържа жалбата по изложените в нея съображения и прави същите искания.

Частният обвинител А. А., който е и жалбоподател по делото, редовно призован, не се явява. Не се явява и неговият повереник адв.К., като не вземат допълнително становище по жалбата си.

Частните обвинители Р. Г. и Т. Г., редовно призовани, не се явяват. Не се явяват и поверениците им адвокати Р. и Ч., като от последния е постъпила молба за разглеждане на делото в тяхно отсъствие с искане въззивното решение, като правилно и обосновано, да бъде потвърдено.

От частните обвинители М. К. и И. К., редовно призовани, се явява М. К., която моли постановените съдебни актове да бъдат потвърдени, а жалбите на подсъдимите да бъдат оставени без уважение.

От частните обвинители З. М. А. и А. М. А., редовно призовани, се явява З. М. А., който също моли атакуваните съдебни актове да бъдат потвърдени, а жалбите на подсъдимите да бъдат оставени без уважение.

От частните обвинители С. Д. и С. Д., редовно призовани, се явява С. Д. с преупълномощения им повереник адв.Т. Изразяват становище в подкрепа на решението на въззивната инстанция, като молят жалбите на подсъдимите да бъдат оставени без уважение.

Частният обвинител В. М. и нейният повереник адв.Я, редовно призовани не се явяват и не вземат становище по жалбите.

Частният обвинител М. М., редовно призована, не се явява. Явява се повереникът ѝ адв.З., който изразява подкрепа за атакувания въззивен съдебен акт, като предлага същият да бъде потвърден, а жалбите на подсъдимите да бъдат оставени без уважение.

Представителят на ВКП намира жалбите на подсъдимите за неоснователни, а решението на Бургаския апелативен съд за правилно, законосъобразно и справедливо, поради което предлага да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, второ наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и провери атакувания съдебен акт в пределите, очертани от чл.347 от НПК, намери за установено следното:

С присъда № 210 от 30.09.2013 г., постановена по НОХД № 794/2012 г. Бургаският окръжен съд е признал подсъдимите Е. Ч. и Н. К. Т. за виновни в това, че на 15.06.2011 г. в района на километър м на автомагистрала „“, в Пловдивска област, при условията на независимо съпричиняване помежду си, са причинили смъртта на повече от едно лице – девет лица: М. З. М., И. Т. Ч., П. Д. К., П. И. К., Й. Д. Г., Б. т. Р., И. С. Д., Х. Е. и А. С. У., като смъртта на последната е настъпила на 09.08.2011 г., поради немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност по смисъла на Закона за автомобилните превози, представляваща източник на повишена опасност – обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България, първият от двамата в качеството на собственик и управител на „“ ООД, а вторият като ръководител група транспорт в същото дружество, извършващо обществен превоз на пътници съгласно лиценз № 00401/20.05.2010 г. на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, като нарушили разпоредбите на: чл.139 ал.1, чл.147 ал.3 от ЗДвП, чл.10 ал.1 от ППЗДвП, чл.19 ал.4 от Закона за автомобилните превози, чл.2 ал.1 и чл.64 от Наредба № 33 от 03.11.1999 г. за обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България, чл.30 и чл.34 от Наредба № 2 от 15.03.2002 г. за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси, като деянието представлява особено тежък случай, поради което и на основание чл.123 ал.3 пр.2 вр.ал.1 и чл.54 от НК им наложил наказание от по 10 /десет/ години „лишаване от свобода на всеки един от тях, а на основание чл.61 т.3 вр.чл.59 ал.1 пр.2 от ЗИНЗС им определил първоначален „общ“ режим на изтърпяване на наложеното наказание в затворническо общежитие от открит тип.

Със същата присада БОС е признал подсъдимите Е. Ч. и Н. К. Т. за виновни в това, че на 15.06.2011 г. в района на километър м на автомагистрала „“, в Пловдивска област, при условията на независимо съпричиняване помежду си, са причинили средни телесни повреди на повече от едно лице – на единадесет лица: две средни телесни повреди на М. Д. С.; две средни телесни повреди на М. В. Г.; пет средни телесни повреди на С. К. С.; три средни телесни повреди на М. Н. Н.; две средни телесни

повреди на Л. В. Р.; две средни телесни повреди на И. Г. Т.; средна телесна повреда на Ж. Д. П. – Б.; две средни телесни повреди на М. Д. К.; средна телесна повреда на Атанас Тодоров Атанасов; две средни телесни повреди на М. Д. М.; и две средни телесни повреди на Н. В. В., поради немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност по смисъла на Закона за автомобилните превози, представляваща източник на повишена опасност – обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България, първият от двамата в качеството на собственик и управител на „ООД, а вторият като ръководител група транспорт в същото дружество, извършващо обществен превоз на пътници съгласно лиценз №20.05.2010 г. на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, като нарушили разпоредбите на: чл.139 ал.1, чл.147 ал.3 от ЗДвП, чл.10 ал.1 от ППЗДвП, чл.19 ал.4 от Закона за автомобилните превози, чл.2 ал.1 и чл.64 от Наредба № 33 от 03.11.1999 г. за обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България, чл.30 и чл.34 от Наредба № 2 от 15.03.2002 г. за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси, поради което и на основание чл.134 ал.3 пр.2 вр.ал.1 пр.2 т.2 и чл.54 от НК им наложил наказание от по 2 /две/ години и 6 /шест/ месеца „лишаване от свобода“, като на основание чл.61 т.3 вр.чл.59 ал.1 пр.2 от ЗИНЗС им определил първоначален „общ“ режим на изтърпяване на наказанието в затворническо общежитие от открит тип.

На основание чл.23 от НК ОС Бургас определил на всеки един от двамата подсъдими общо наказание в размер на 10 /десет/ години „лишаване от свобода“ при първоначален „общ“ режим на изтърпяването му в затворническо общежитие от открит тип.

С цитираната присъда БОС е признал подсъдимия С. Д. Д. за виновен в това, че на 15.06.2011 г. в района на километър м на автомагистрала „“, в Пловдивска област, при управление на МПС – автобус „“ с ДК № е нарушил правилата за движение по чл.20 ал.1 и ал.2 изр.2 от ЗДвП и по непредпазливост е причинил смъртта на повече от едно лице – девет лица: М. З. М., И. Т. Ч., П. Д. К., П. И. К., Й. Д. Г., Б. С. Р., И. С. Д., Х. Е. и А. С. У., като смъртта на последната е настъпила на 09.08.2011 г. и телесни повреди на повече от едно лице – единадесет лица: две средни телесни повреди на М.Д. С.; две средни телесни повреди на М. В. Г.; пет средни телесни повреди на С. К. С.; три средни телесни повреди на М. Н. Н.; две средни телесни повреди на Л. В. Р.; две средни телесни повреди на И. Г. Т.; средна телесна повреда на Ж. Д. П. – Б.; две средни телесни повреди на М. Д. К.; средна телесна повреда на А. Т. А.; две средни телесни повреди на М. Д. М.; и две средни телесни повреди на Н.В.В., като деянието представлява особено тежък случай и след извършването му е направил всичко зависещо от него за оказване помощ на пострадалите, поради което и на основание чл.343а ал.1 б.„г“ пр.2 вр.б.„б“ вр.чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.2 б.„б“ вр.ал.1 вр.чл.342 ал.1 и чл.54 от НК го осъдил на 5 /пет/ години „лишаване от свобода“, като на основание чл.61 т.3 вр.чл.59 ал.1 пр.2 от ЗИНЗС му определил първоначален „общ“ режим на изтърпяване на наказанието в затворническо общежитие от открит тип, като на основание чл.59 ал.1 от НК му приспаднал времето, през което същият е бил задържан под стража.

На основание чл.343г във вр.чл.37 т.7 от НК съдът лишил подсъдимия Димитров от право да управлява МПС за срок от 5 /пет/ години, като на основание

чл.59 ал.4 от НК му приспаднал времето през което е бил лишен от възможността да управлява МПС по административен ред.

Тримата подсъдими били натоварени с разносните по делото, като подсъдимият Д. самостоятелно бил осъден да заплати разходите по изготвената спрямо него съдебнопсихиатрична експертиза.

Съдът се разпоредил и с веществените доказателства по делото.

По протест на прокурор от ОП Бургас, жалби на частните обвинители Р. Г. и Т. Г.; И. К. и М. К.; З. М.А. и А. М. А.; както и жалби от подсъдимите Е. Ч., Н. Т. и С. Д. е било образувано ВНОХД № 25/2014 г. по описа на Бургаски апелативен съд. С решение № 91 от 18.12.2014 г. въззивният съд изменил присъдата на БОС като преквалифицирал престъплението, извършено от подсъдимите Ч. и Т. от такова по чл.123 ал.3 пр.2 вр.ал.1 от НК, в такова по чл.123 ал.3 пр.3 вр.пр.2 вр.ал.1 от НК и оправдал двамата подсъдими за това да са допуснали нарушение на правилата за обществен превоз на пътници по чл.19 ал.4 от Закона за автомобилните превози, чл.2 ал.1 и чл.64 т.2 от Наредба № 33 от 03.11.1999 г. за обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България и чл.30 т.2 от Наредба № 2 от 15.03.2002 година за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси.

Със същото решение БАС преквалифицирал престъплението, извършено от подсъдимия С Д. от такова по чл.343а ал.1 б.“г“ пр.2 вр.б.“б“ вр.чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.2 б.“б“ вр.ал.1 вр.чл.342 ал.1 от НК в такова по чл.343а ал.1 б.“г“ пр.2 вр.чл.343 ал.3 пр.3 б.“б“ пр.2 вр.ал.4 вр.чл.342 ал.1 от НК и на основание чл.59 ал.4 от НК е приспаднал времето, през което подсъдимият Д. е бил лишен от правото да управлява МПС от срока на наложеното му наказание на основание чл.343г вр.чл.37 т.7 от НК считано от 15.06.2011 г.

Направените разноски до приключване на делото пред първата инстанция в размер на 4296,80 лв., въззивният съд постановил да бъдат заплатени от тримата подсъдими не солидарно, а по равно /по 1432,26 лв. за всеки един от тях/.

В останалата ѝ част присъдата на ОС Бургас била потвърдена.

С решението си БАС осъдил подсъдимите Ч. и Т. да заплатят направените разноски пред въззивната инстанция, съответно в размер на 90 лв. от подсъдимия Ч. и в размер на 22 лв. от подсъдимия Т.

Касационните жалби на подсъдимите Ч., Т. и Д., депозирани чрез защитниците им, както и на частния обвинител А. чрез повереника му адв.К. са допустими – подадени са от процесуално легитимирани страни по чл.349 ал.3 вр.ал.1 вр.чл.253 т.2 и т.3 от НПК в законоустановения от чл.350 ал.2 от НПК срок срещу акт, подлежащ на касационна проверка съгласно чл.346 т.1 от НПК.

Разгледани по същество, касационните жалби на защитниците на подсъдимите Е. Ч., Н. Т. и С. Д., както и на частния обвинител А. А. са неоснователни.

Внимателният анализ на съдържанието на жалбите на тримата подсъдими разкрива наличието на идентични оплаквания, които дори са подкрепени със сходни аргументи. Това позволява да бъдат разглеждани едновременно. А доколкото някои от възраженията съдържат доводи за допуснати съществени процесуални нарушения, чиято евентуална основателност би предредила отмяната на атакуваните съдебни актове, те следва да бъдат обсъдени приоритетно.

I. По оплакванията за допуснати съществени процесуални нарушения

На първо място това е тезата, застъпена от защитниците на подсъдимия Ч. за допуснато нарушение от въззивната инстанция, което може да се подведе под хипотезата на чл.348 ал.3 т.3 вр.ал.1 т.2 от НПК – въззивното производство е проведено от незаконен състав. Това оплакване се основава на отказа на съдебния състав на БАС да уважи искането на защитата за отвеждане на двама от членовете му – съдиите Б. и Ц. - на основание чл.29 ал.2 от НПК, за това, защото са участвали в друг състав на апелативния съд, който през 2009 г. е разгледал ВНЧД № 229/2009 г. по описа на БАС с предмет производство по Глава V от ЗЕЕЗА, касаещо искане от компетентните власти на Р. Р. за предаване на Е. Ч. за изтърпяване наложено му от румънски съд наказание „лишаване от свобода“. Искането на подсъдимия Ч. за отвод на съдиите е било своевременно разглеждано от състава на Бургаския апелативен съд, на който е било възложено разглеждането на настоящото дело, който в определение от 06.06.2014 г. е изложил убедителни аргументи, изключващи наличието на основание за отвеждането им, които изцяло се споделят от касационната инстанция като обосновани и законосъобразни. Различният характер на двете производства с оглед предмета им, липсата на връзка между тях, както и обстоятелството, че участието на посочените съдии в двете производства е по силата на служебните им задължения, изключват презюмиране на предубеденост у тях, която да се е формирала в резултат на произнасянето им в процедурата по предаване въз основа на ЕЗА. Тъкмо за това законодателят не е предвидил такава хипотеза в основанията за отвод по чл.29 ал.1 т.1 – т.8 от НПК, нито това обстоятелство може да бъде разглеждано като „друго“ такова по смисъла на чл.29 ал.2 от НПК, след като предметът на двете дела е свършено различен. В този смисъл настоящият състав на ВКС намира това оплакване за неоснователно, поради което не следва да бъде възприето.

В останалите си части касационните жалби на тримата подсъдими съдържат доводи, аналогични на изложените във въззивните им жалби, без да държат сметка за съществения факт, че въззивният съд е отчел оплакванията им и в решението си е дал задълбочен отговор на всяко едно от тях. От залегналите в мотивите на съдебния акт съображения е видно, че отделните оплаквания са обсъдени внимателно в контекста на цялостната доказателствена съвкупност, като ясно и недвусмислено са посочени основанията, въз основа на които всяко от тях е преценено като неоснователно. С оглед на това касационната инстанция счита, че постановеното от състава на БАС въззивно решение напълно съответства на изискванията на чл.339 ал.2 от НПК, поради което подсъдимите не са лишени от възможността да разберат категорично изразената воля на въззивния съдебен състав. В този смисъл преповтаряне на детайлния анализ, съдържащ се в проверявания акт на апелативния съд, не е необходимо, поради което касационната инстанция следва само да го допълни с някои свои съображения.

В жалбите на подсъдимите Ч. и Т. е изразено становище за несъответствие на обвинителния акт, въз основа на който е образувано наказателното производство, с минималните изисквания, залегнали в императивната разпоредба на чл.246 ал.2 от НПК и задължителните указания, дадени в тази връзка в ТР № 2/2002 г. на ОСНК на ВКС. Твърди се и от двамата жалбоподатели, че в обстоятелствената част на обвинителния

акт липсва каквато и да е конкретика относно инкриминираното им поведение. Това възражение за неяснота и непълнота относно фактологията, касаеща обвиненията срещу двамата подсъдими в обвинителния акт, настоящият съдебен състав намира за неоснователно. Липсват твърдяните пропуски в обстоятелствената част, които да препятстват възможността им да разберат в какво точно са обвинени. Несъгласието им с някои от възприетите фактически обстоятелства относно задълженията на всеки един от тях в рамките на възложените им от специалното законодателство и заеманата позиция в транспортната фирма компетентности за гарантиране безопасността на превоза на пътници с автобуси, изискващи осигуряване на технически изправни и регулярно представяни за технически прегледи превозни средства, не сочи на непълнота или неяснота на обвинителния акт. В обстоятелствената част на същия е очертана пълната картина на организацията на работа в дружеството за автобусни превози „ ООД гр.Бургас, допусканите нарушения в нея относно гарантиране техническата изправност на експлоатираните автобуси, информираността на всеки един от двамата подсъдими за настъпвали повреди и необходимост от мерки за отстраняването им, липсата на текущ контрол за изправност на превозните средства и здравословното състояние на шофьорите преди път, допускана със знанието и съгласието на подсъдимите. С оглед на това касационната инстанция намира, че в обстоятелствената част на обвинителния акт са очертани в необходимия и достатъчен обем фактите, обуславящи престъпната съставомерност на поведението на подсъдимите Ч. и Т., поради което оплакването за процесуално нарушение, свързано с неговото качество, е неоснователно.

С оглед становището по това възражение, безспорно следва и аналогично такова досежно отправения укор към двете съдебни инстанции за това, че не са отстранили претендираното процесуално нарушение чрез връщане на делото на прокурора за изготвяне на нов обвинителен акт. Позицията на настоящия съдебен състав за съответствие на изготвения по делото обвинителен акт с изискванията на чл.246 от НПК и ТР № 2/2002 г. на ВКС, обуславя оценката на това оплакване като неоснователно.

На следващо място като допуснато от първоинстанционния съд процесуално нарушение в жалбата на подсъдимия Ч. е посочено произнасянето му по повдигнатите с обвинителния акт обвинения срещу него за престъпления по чл.123 и чл.134 от НК въпреки направено възражение в смисъл, че инкриминираното деяние не осъществява тези две престъпления в „идеална съвкупност“, а реализира състава на престъплението по чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.3 б.“б“ пр.2 вр.ал.1 б.”в” вр.чл.343 ал.2 от НК. Според защитниците на този подсъдим, липсата на процесуална активност от страна на прокурора да повдигне ново обвинение по реда на чл.287 ал.1 от НПК е следвало да доведе до прекратяване на съдебното производство и връщане делото на досъдебната фаза за формулиране на ново обвинение. Така застъпената теза касационната инстанция намира за противоречаща на процесуалния закон, защото предполага намеса на съда в конституционно регламентираното правомощие на прокурора да повдига и поддържа такова обвинение, каквото намери за обосновано. Съдът няма правомощие нито да го задължи да формулира друго обвинение, нито да откаже да се произнесе по това, повдигнато пред него. Компетентността на съда изисква произнасяне със съдебен акт по основателността на това обвинение, което прокурорът е повдигнал и поддържал

пред него. Ето защо настоящият съдебен състав намира, че БОС не само не е допуснал твърдяното процесуално нарушение, но е действал напълно в съответствие с изискванията на процесуалния закон.

По-нататък, в жалбите на подсъдимите Ч. и Т. се съдържат възражения относно съдържанието на присъдата, постановена от първоинстанционния съд. Като противоречащ на закона и трайно установената съдебна практика е оценен диспозитивът на присъдата, тъй като в него текстовете от специалното законодателство, нарушението на които е обусловило съставомерността на деянието по чл.123 и чл.134 от НК са записани само с цифровото им означение, без да са възпроизведени самите текстове от нормативните актове. В тази връзка е необходимо да се посочи, че изискване за изписване в диспозитив на присъда или обвинителен акт на пълното съдържание на разпоредби от специалните нормативни актове, които изпълват бланкетните норми от НК, не се съдържа в закона. Констатираната съдебна практика в такава насока не произтича и от актове на ВКС, които имат задължителен характер, поради което първоинстанционният съд не може да търпи укор за начина, по който е изписал диспозитива на постановената от него присъда по настоящото дело. Тъкмо обратното, настоящият касационен състав изцяло споделя доводите на въззивния съд, че изписването на пълните текстове на правните норми, изпълващи бланкетната диспозиция на престъпния състав от НК ненужно утежнява диспозитива на съответния акт –съдебен или прокурорски. Тяхното цифрово изписване в необходимата степен указва съдържанието на инкриминираното престъпление, което в наказателния закон е регламентирано с бланкетна норма, а пълният им текст и неговият анализ имат своето място в мотивите към същия съдебен /прокурорски/ акт.

Присъдата на окръжния съд е критикувана и с оглед съдържанието на мотивите към нея – липса на анализ на отделните признаци на съставите на престъпления, в извършване на които подсъдимите са признати за виновни, необсъждане на възраженията, направени от тях в хода на съдебното производство, включително и относно нормите от специалното законодателство, които изпълват бланкетните състави на престъпленията по чл.123 и чл.134 от НК, необективно и превратно тълкуване на доказателствените материали – все пороци, сочещи на нарушение на изискванията, регламентиранни в чл.305 ал.3 от НПК към съдържанието на мотивите на постановена от съда присъда. Това оплакване на жалбоподателите е било обсъдено от въззивната инстанция, която е отчела известна непълнота в мотивите към присъдата на БОС, но е изключила необективността в анализа на доказателствата и тяхното превратно тълкуване. При оценка на обсъждания първоинстанционен съдебен акт, настоящата инстанция също констатира пропуски в мотивите му досежно анализа на доказателствата, оценката на причинната връзка между инкриминираните нарушения на правила от специалното законодателство и настъпилия съставомерен резултат по възведените на подсъдимите обвинения, както и досежно елементи от съставите на престъпленията, за извършване на които същите са признати за виновни. В същото време този съдебен състав не намери, че тези пропуски са от естество да обусловят наличието на процесуални нарушения по смисъла на чл.348 ал.3 т.2 пр.1 и т.1 вр.ал.1 т.2 от НПК.

В мотивите към присъдата на БОС детайлно е изложена приетата от него фактология /л.4 – л.19/, а в съдържанието им надлежно фигурира и юридическата им

част със съответните правни изводи /л.36 – л.39/. Макар анализът на доказателствата да се е ограничил предимно в оценка обясненията на подсъдимите и техните възражения, констатираните непълноти в мотивите към присъдата не са попречили на въззивната инстанция безпрепятствено да установи действителната воля на първоинстанционния съд и да проконтролира правилността на вътрешното му убеждение. Гарантирано е и правото на страните да разберат ясно и недвусмислено съображенията му, въз основа на които е постановил присъдата си.

От друга страна, след констатацията си за непълнота и непрецизност на мотивите към присъдата на БОС с оглед изискванията на чл.305 ал.3 от НПК, въззивната инстанция е подложила на детайлен анализ всички събрани по делото доказателства /включително и тези от проведеното въззивно съдебно следствие/ при стриктно спазване изискванията на чл.13, чл.14 и чл.107 ал.5 от НПК, обсъдила е всички доводи и възражения на страните и е стигнала до правните си изводи, без да допусне пороци в доказателствената дейност, които да ги поставят под съмнение. Този неин подход не представлява процесуално нарушение, изразяващо се в недопустимо саниране на допуснатото от първата инстанция съществено процесуално нарушение, а сочи на стриктно изпълнение на задълженията ѝ по чл.314 ал.1 от НПК, изискващи цялостна проверка на присъдата, независимо от основанията, посочени от страните. БАС е изпълнил в пълен обем ангажиментите си като въззивна инстанция, която с оглед правомощията си е „втора по ред първа инстанция“, имаща за задължение да се произнесе и по фактите, и по правото, като с действията си не само не е нарушил правото на защита на подсъдимите, лишавайки ги от една контролна инстанция, каквото твърдение се съдържа в жалбата на подсъдимия Т., но е гарантирал същото, давайки отговор на всички възражения, направени от страните в процеса. Ето защо и тези оплаквания на жалбоподателите бяха оценени от касационната инстанция като неоснователни.

Най-сетне като съществено процесуално нарушение, допуснато от двете инстанции по същество, в жалбите на подсъдимите Ч. и Д. е посочен отказът им да назначат повторна авто-техническа експертиза, която да бъде възложена на други вещи лица, защото тези от досъдебното производство са намерили за предубедени. Като основание за това твърдение, защитниците сочат поддържаното от експертите становище за механизма на настъпване на произшествието, независимо от предложените други причини за него, свързани с дефекти по пътната настилка /твърдения на защитниците на подсъдимия Ч./, както и свързаната с тях внезапност на настъпилата техническа неизправност на процесния автобус, сочещи на случайно деяние по смисъла на чл.15 от НК /подсъдимият Д./.

Във връзка с това оплакване, на първо място следва да се отбележи, че съдебните инстанции по същество нямат задължение да допускат доказателствени материали за установяване на факти и обстоятелства, за които вече са събрани доказателства. Съдът е обвързан със задължение за събиране на доказателства, единствено ако това се налага за разкриване на обективната истина. Когато обстоятелствата, за които са били искани отказаните доказателства са изяснени, съдът не пренебрегва задължението си за пълноценно разкриване на обективната истина, а напротив – следва законосъобразен подход при допускането и събирането на

доказателствени материали, като предотвратява прекомерно и ненужно разрастване на дейността по осъществяване на предмета на доказване.

В конкретния случай исканията от защитниците на двамата подсъдими за изясняване на друг механизъм за настъпване на произшествието са били удовлетворени чрез изготвените основна и допълнителна авто-технически експертизи. Те са дали изчерпателен отговор в рамките на професионалната компетентност на вещите лица на въпросите, касаещи механизма на настъпилото ПТП от техническа гледна точка, включително и с обсъждане на причините за него, предложени от двамата подсъдими. Заключениеята са били подложени от инстанциите по същество на детайлен анализ, в съпоставка с всички останали източници на доказателства по делото. Вещите лица освен своя професионален опит са използвали и научни методи, и знания от своята област, като изготвените от тях основно и допълнително експертни заключения не са необосновани, нито възниква съмнение за тяхната правилност, поради което искането за назначаване на повторна експертиза правилно е прието за неоснователно. Ето защо настоящият състав на ВКС намира, че несъгласието на подсъдимите Ч. и Д., и техните защитници с приетите по делото заключения на основната и допълнителна авто-технически експертизи е израз на тяхното субективно несъгласие с изводите, до които експертите са стигнали. Становището за предубеденост на вещите лица е изведено от несъгласието на последните да възприемат идеята за друг механизъм на произшествието, оневиняващ подсъдимите. Този аргумент законосъобразно не е възприет от двете съдебни инстанции, а отказът им да назначат повторна експертиза не накърнява правото на защита на подсъдимите.

Нещо повече. В основното заключение на авто-техническата експертиза детайлно е обсъдена тезата на подсъдимия Д. за това, че отклоняването на автобуса наляво е резултат от техническата неизправност, внезапно възникнала по време на движение, а не като последица от неговото неправилно боравене с органите на управление на превозното средство. Заключениеето на експертите в обратния смисъл се основава на констатацията при проверка на техническото състояние на автобуса, че кормилната му уредба преди произшествието е била функционално годна и е позволявала на водача да запази движението му в рамките на пътното платно, независимо от възникналата техническа неизправност. Колкото до възможността последната да е резултат от дефекти по пътната настилка, тази хипотеза е изследвана както в основната експертиза, така и в назначената в хода на първоинстанционното съдебно производство допълнителна такава. Заключениеята са категорични, че макар и възникнала внезапно, техническата неизправност, изразила се в скъсване опората на напречната щанга, довела до влошаване напречната устойчивост на автобуса, се дължи на дълбоката корозия на планката, закрепваща обсъжданата щанга към шасито на автобуса. Тази корозия по долната част на купето и по рамата на автобуса е била видима много по-рано от датата на произшествието и е било възможно да се установи при преглед на автобуса от технически компетентно лице, което подписва пътния лист и удостоверява, че автобусът е изправен. Този извод е подкрепен и от заключението на приетата по делото металографска експертиза. С оглед на това категорично е становището, че неравностите по пътната настилка не са били причината за възникване на техническата авария, довела до съставомерния престъпен резултат. Предвид изложеното се налага изводът, че при наличие на пълни, обосновани, ясни заключения

на основната и допълнителна авто-технически експертизи, изготвени в рамките на професионалната компетентност на вещите лица, отказът на двете съдебни инстанции да назначат повторна експертиза не е процесуално нарушение, засягащо правото на защита на подсъдимите, а е израз на професионално изпълнение на задълженията им в процеса на допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствените материали по разглежданото наказателно дело. В този смисъл и това оплакване на жалбоподателите следва да се оцени като неоснователно.

II. По оплакванията за допуснати нарушения на материалния закон

В касационните жалби и на тримата подсъдими – Е. Ч., Н. Т. и С. Д. се релевира оплакване за нарушение на закона по смисъла на чл.348 ал.2 вр.ал.1 т.1 от НПК. Внимателният прочит на аргументите в подкрепа на това касационно основание сочи, че възраженията, отправени към проверявания съдебен акт по съдържание са насочени срещу правилността на фактическите констатации на въззивния съд, въз основа на които са формирани изводите за наличието на обективните и субективни елементи на престъпленията, за които всеки един от жалбоподателите е бил признат за виновен. В този именно смисъл са твърденията за превратно тълкуване на някои от доказателствените източници, както и за отказ от допускане и събиране на допълнителни такива, довели до неправилна оценка за наличие основания за ангажиране наказателната отговорност на всеки един от тях. С оглед отправените към настоящата инстанция искания за отмяна на атакуваното решение и оправдаване на подсъдимите Ч., Т. и Д. на основание чл.354 ал.1 т.2 вр.чл.24 ал.1 т.1 от НПК, касаторите на практика претендират ВКС да осъществи самостоятелен доказателствен анализ, да приеме нови факти и да ги оправдае по повдигнатите им обвинения, какъвто резултат самият процесуален закон е изключил.

Контролът, който ВКС осъществява в касационното производство, се разпростира само върху процесуалната законосъобразност на конкретните действия на съдебните инстанции по фактите по допускането, събирането, проверката и оценката на доказателствата по делото и правилността на формирането на вътрешното убеждение на решаващия съдебен орган. Фактическата необоснованост и непълнотата на доказателствата не са изведени като самостоятелни касационни основания за проверка на въззивния съдебен акт. ВКС е имал възможност многократно и последователно да изтъква в решенията си, че проверява единствено юридическата правилност на съответните контролирани съдебни актове с оглед на изложената в тях фактическа обстановка, без да пререшава въпроса за достоверността на доказателствените материали, относими към предмета на доказване по конкретното наказателно дело. Вътрешното убеждение на инстанциите по фактите относно достоверността на доказателствените материали може да бъде оспорено и поставено под съмнение при касационния контрол, само когато са били нарушени наказателнопроцесуални норми, които регулират формирането му и гарантират неговата правилност. Ако такива не са допуснати, вътрешното убеждение на инстанциите по фактите е суверенно и неотменимо. Следователно, касационният съд поначало не разполага с правомощие да проверява фактическата необоснованост на решението и да контролира вътрешното убеждение на въззивната инстанция относно приетите за установени факти.

В светлината на изтъкнатите принципни постановки ВКС обсъди възраженията на жалбоподателите Ч., Т. и Д. единствено от гледна точка на изискванията за правилно формиране на вътрешното убеждение на съда по фактите.

В този аспект настоящият съдебен състав констатира, че не са допуснати процесуални нарушения, които да дадат основания за отмяна на проверявания съдебен акт. Както вече бе посочено по-горе в настоящото решение, БАС е оценил доказателствените материали по делото стриктно съобразно изискванията на чл.13, чл.14 и чл.107 ал.5 от НПК, поради което не са налице пороци в доказателствената дейност, които да доведат до съмнение в осъдителните изводи на съда. Приетите за установени от въззивния съд фактически положения са изведени в резултат на задълбочен анализ и се подкрепят от обективно наличната по делото доказателствена съвкупност.

В контекста на горното, настоящият съдебен състав намира тезата на защитниците на подсъдимия Ч. за това, че с оглед неговата позиция на Управител на автотранспортното дружество „ООД гр.Бургас не би могъл да допусне инкриминираните му нарушения на конкретни правила от специалното законодателство, за правно и фактически некоректна. Тя се основава на обстоятелството, че в дружеството са били назначени лица със специални професионални знания, на длъжности, имащи отношение към осигуряване безопасността на превоза на пътници и техническата изправност на използваните автобуси – това били подсъдимият Т и автомонтъорът А А. Осигурявайки тези специалисти за фирмата си, подсъдимият Ченгел е счел, че е снел от себе си отговорността за всякакви проблеми от организационен и технически характер, които са могли да възникнат при експлоатацията на превозните средства, тъй като неговото „бездействие“ в тази сфера на дейността на дружеството било „опосредено“ от дейността на посочените служители. Тази интерпретация на задълженията, които има управителят на дружество със статут на „Превозвач“ по смисъла на Закона за автомобилните превози, не е законово подкрепена, нито съответства на практиката на върховната инстанция¹. Не се оспорва и от защитниците на подсъдимия Ч., че в качеството си на Управител, той е носел пълната отговорност за гарантиране техническата изправност на използваните автобуси и безопасността на пътниците, превозвани с тях, чрез контрола, който е бил длъжен да упражнява, включително и над дейността на посочените служители. Тъкмо за това той е бил лично уведомяван от някои от шофьорите за технически неизправности, но вместо да вземе дължимите мерки за отстраняването им, е имало случаи лично да разпорежда преустановяване на ремонта и изпращане процесния автобус на път - св.Стоянов /л.545-546 от с.д. на БОС/. В посока на осведомеността на подсъдимия Ч. са и обясненията на подсъдимия Т., според който „...Е. Ч. беше запознат със всичко, дори с детайлите. Той беше запознат със всички случаи във фирмата, дори и с най-дребните случаи...“ /л.870 от с.д. на БОС/. Установено е по несъмнен начин от показанията на всички свидетели, работили в „ООД и най-вече шофьорите и подсъдимия Т. като „ръководител група транспорт“, че във фирмата е била създадена порочна организация, свързана с подготовка на документите на автобусите за път. Пътните листове са били вземани от шофьорите от

¹ В този смисъл Р № 556/75 г. по н.д. № 463/75 г., II н.о. ВС на РБ

бюрото на подсъдимия Т. празни, с поставени предварително печати и подписи на „лекар“, „механик“ и „разрешил излизането“, за които от изготвената по делото криминалистическа експертиза било установено, че не произхождат от лицата, чиито имена са записани. Това обстоятелство е било известно на подсъдимия Ч., който не е взел мерки за преустановяване на тази противоречаща на закона практика, поради което автобусите тръгвали на път без да са минали проверка за техническа изправност, не е било проверявано и здравословното състояние на водачите. Със знанието и по указания на подсъдимия Ч. е било организирано и представянето на автобусите на периодичен технически преглед, като лично по негово настояване това ставало на пункт за ГТП в гр.Карнобат. От доказателствените материали по делото – обясненията на подсъдимия Димитров от досъдебното производство, приобщени по реда на чл.279 от НПК /т.1, л.160, 166 от ДП/, показанията на свидетеля Х. /л.854 от с.д. на БОС/, протоколите за оглед на местопроизшествие, заключения на петорна авто-техническа експертиза и на металографска експертиза, категорично е установено, че на 07.03.2011 г. автобус „“ с ДК № не е минал периодичен технически преглед, независимо че е бил издаден протокол за техническата му изправност № 1107280/2011 г. от тричленна комисия в пункт за годишни технически прегледи № „“ на „“ ООД в гр.Карнобат.

Всички тези фактически обстоятелства са обсъдени внимателно от въззивната инстанция и са приети за установени въз основа на прецизен и задълбочен анализ на всички доказателствени източници, приобщени към делото по дължимия процесуален ред. При извършената проверка от настоящата инстанция, не бяха констатирани нарушения на правилата, регулиращи формирането на вътрешното убеждение на инстанциите по същество, поради което същото, като суверенно, не може да бъде оспорено. При така възприетите фактически положения, изводът на БАС за обективна и субективна съставомерност на повдигнатите срещу подсъдимия Е. Ч. обвинения е законосъобразен, а жалбата на същия е неоснователна. Въззивният съд правилно е приложил закона и като е обсъдил причинната връзка между инкриминираните нарушения на правилата от специалното законодателство с настъпилния съставомерен резултат, като е оправдал подсъдимите Ч. и Т. за онези от тях, които съдържат общи правила, не се отнасят пряко до задълженията им, не се намират в причинна връзка с произшествието или изобщо не са били нарушени. В този смисъл настоящият съдебен състав намира проверяваното решение за законосъобразно и в тази му част.

Изложеното до тук относно установеността на задълженията, произтичащи от правилата на специалното законодателство съобразно заеманата позиция във фирмата и знанието за тяхното нарушаване, важи в пълна степен и за подсъдимия Н. Т., поради което законосъобразно е ангажирана и неговата наказателна отговорност. Налице са категорични доказателства за това, че той е бил служителят, който организиран преминаването на автобусите на периодични прегледи, както и че при възникнали аварии по превозните средства, шофьорите са търсели предимно него. За това, че процесният автобус е „опасен“ предвид лошото си техническо състояние, подсъдимият Т. е бил лично уведомяван, но отлагането на ремонта оправдавал с многото работа. Установени са случаи, когато този подсъдим също е разпореждал преустановяване на ремонт и изпращане на същия автобус на път – св.Г. /л.708 от с.д. на БОС/. В този смисъл оплакването му за несъставомерност на инкриминираното деяние от субективна страна не може да бъде възприето.

Основното възражение, което неговият защитник прави с оглед съставомерността на престъпленията, за които е обвинен от обективна страна, е свързано с длъжността, на която Т. е бил назначен, и която той считал, че не му е възлагала задължения за осигуряване техническата изправност на автобусите и безопасността на превозваните с тях пътници – т.е. не би могъл да наруши инкриминираните правила от специалното законодателство. Твърди се в жалбата, че действителната длъжност, на която е бил назначен е „ръководител - отдел в транспорта“, която отговаря на съответния код по НКПД, отразен в трудовия му договор и задълженията, които произтичат от нея нямат характер на „правно регламентирана дейност, представляваща източник на повишена опасност“. Според защитника на подсъдимия Т., както прокурорът, така и двете съдебни инстанции незаконосъобразно, въз основа на длъжностната му характеристика са възприели, че той е заемал длъжността „ръководител група транспорт“, независимо че наименованието на длъжността и характера на работата, която се възлага на работника /служителя/, се определят от трудовия договор. Този въпрос е бил поставен и пред въззивния съд, който в решението си е дал задълбочен отговор /л.562 гърба от с.д. на БАС/, подкрепен изцяло от настоящия съдебен състав. Приобщените по делото доказателства категорично установяват, че работейки по трудов договор в „ООД гр.Бургас, подсъдимият Т. е подписал длъжностна характеристика, в която са били определени функциите, задълженията, отговорностите и компетентността за заеманата от него длъжност. От съдържанието на същата се установява, че той е имал права и задължения по ръководене и контрол по отношение експлоатацията на автобусите, включително за ежедневното поддържане на техническата им изправност и подготовката им за срочно представяне на периодични технически прегледи. Гласните доказателствени средства, каквито са показанията на свидетелите – шофьори в дружеството потвърждават, че осъществяваната от подсъдимия Т трудова дейност и фактически е обхващала упражняването на тези компетентности, поради което несъответствието в наименованието на длъжността му в двата документа не е основание за изключване на отговорността му за престъпленията, в извършване на които е обвинен.

Все във връзка с правилното приложение на материалния закон, защитниците на подсъдимия Ченгел изразяват несъгласие с възприетата правна квалификация на деянието, за което той и подсъдимият Т. са привлечени да отговарят, като осъществяващо в „идеална съвкупност“ две престъпления на „професионална непредпазливост“ по чл.123 и чл.134 от НК, вместо едно такова по „транспорта“ по чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.3 б.“б“ пр.2 вр.ал.1 б.“в“ вр.чл.342 ал.2 от НК. Това възражение също е било подложено на изключително детайлен анализ от страна на въззивната инстанция. В решението си АС Бургас е приел изцяло тезата, че извършеното от подсъдимите Ч. и Т. престъпление е такова „по транспорта“, но е направил и верен извод, че не може да осъществи правомощието си по чл.336 ал.1 т.1 от НПК поради забраната за прилагане на закон за по-тежко наказуемо престъпление, каквото се явява предложената нова квалификация, след като не е имало такова обвинение в първата инстанция. В подкрепа на съображенията на въззивния съд следва да се посочи, че приетата със ЗИДНК през 1982 г. разпоредба на чл.342 ал.2 от НК, създаваща нов състав на престъпление по транспорта, а в конструкцията „чл.343 вр.чл.342 ал.2 от НК”,

когато формата на вина е непредпазливост, се явява специална по отношение съставите на престъпления по чл.123 и чл.134 от НК, регламентиращи „професионалната непредпазливост“. Анализът на състава на престъплението по чл.342 ал.2 от НК показва, че той има особен субект – „работник или служител по транспорта“, а изпълнителното деяние се изразява в „нарушение на правилата за експлоатация или изискванията за добро качество на ремонта на подвижния състав, на пътищата или съоръженията“ – т.е. отново бланкетна норма, препращаща към правила, регламентиращи в специално законодателство, касаещо тази сфера на транспорта. В този смисъл структурата на основните състави по чл.123 и чл.134 от НК и специалния по чл.343 вр.чл.342 ал.2 от НК е еднаква. Историческото тълкуване на тези норми показва, че преди приемането на специалния състав на престъплението „по транспорта“, наказателната отговорност за тези деяния се е реализирала именно по чл.123, респ.чл.134 от наказателния кодекс. Приемането на новия специален състав на престъпление е било обусловено от идеята да се уеднакви режимът на наказателната отговорност /квалификации и санкционни последици/ за транспортните престъпления.² В същото време съставите на обсъжданите престъпления /общ и специален/ имат аналогични елементи от обективна и субективна страна, поради което възприетата по настоящото дело квалификация на извършеното от подсъдимите Ч. и Т. по основните състави на престъпленията по чл.123 и чл.134 от НК не води до незаконосъобразното им осъждане. Нещо повече, имайки предвид, че те се явяват по-леко наказуеми от специалния състав на престъплението по чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.3 б.„б“ пр.2 вр.ал.1 б.„в“ вр.чл.342 ал.2 от НК, то правата на жалбоподателите са съхранени, а искането на защитниците се явява неприемливо.

Оплакванията за неправилно приложение на закона включват и възражение срещу квалифициране на деянията, извършени от всеки един от подсъдимите като „особено тежък случай“. Доводи за оправдаването им по този квалифициращ признак се съдържат в жалбите и на тримата касатори. Те са насочени към обосноваване личната ниска обществена опасност на всеки един от тях, тъй като относно оценката на самото деяние като такова с изключително висока степен на обществена опасност предвид настъпилия особено тежък вредоносен резултат, никой не спори. Въззивният съд е направил конкретна и задълбочена оценка на обществената опасност на подсъдимите поотделно и е изложил убедителни доводи защо намира, че тя обуславя наличието на признака „особено тежък случай“ за извършените от тях престъпления. За подсъдимите Ч. и Т. в основата на тази оценка са поставени продължителното бездействие и безотговорно отношение към задълженията им относно гарантиране техническата изправност на автобусите и безопасността на превозваните с тях пътници, довели до изключително лошото им техническо състояние; създадената порочна практика спрямо ежедневния контрол на техническото състояние на превозните средства и здравословното състояние на водачите им, обусловили неизбежността на настъпване на съставомерния резултат /показания на св.Д., л.703 от с.д. на БОС, св.Г., л.707 гърба от с.д. на БОС/. Тези обстоятелства в комплекс с изключително тежкия вредоносен резултат – смъртта на 9 лица, средни телесни повреди на 11 лица и леки

² Михайлов Д. Проблеми на наказателното право. Особена част. С.: Сиела, 2008, с.525

телесни повреди на 7 лица, категорично обуславя наличието на квалифициращия признак „особено тежък случай“ на престъпленията по чл.123 и чл.134 от НК, извършени от подсъдимите Ч. и Т..

Наличието на този признак е налице и по отношение на престъплението по чл.343а ал.1 б.“г“ пр.2 вр.чл.343 ал.3 пр.3 б.“б“ пр.2 вр.ал.4 вр.ал.1 б.“в“ вр.чл.342 ал.1 от НК, извършено от подсъдимия Д. Обстоятелствата, свързани с характеристиката му на водач на МПС - многобройни санкции за нарушения на правилата за движение по ЗДвП, включително и такива за управление на технически неизправно превозно средство, съчетани с изключително тежкия резултат от съставомерното ПТП, обуславят квалификацията на извършеното от него престъпление като „особено тежък случай“.

По изложените съображения настоящият касационен състав не намери основание за изменение на проверявания съдебен акт в тази му част и оправдаване на подсъдимите относно този квалифициращ признак. Това становище изключва необходимостта от обсъждане на искането на защитниците на подсъдимия Ч. за преквалифициране на извършените от него и подсъдимия Т. деяния в престъпления по чл.343 ал.4 вр.ал.3 пр.3 б.“б“ пр.1 вр.ал.1 б.“в“ вр.чл.342 ал.2 от НК.

Най-сетне като оплакване за неправилно приложение на закона в жалбата на подсъдимия Димитров са изложени доводи за несъставомерност на извършеното от него деяние предвид обстоятелството, че то се явява „случайно деяние“ по смисъла на чл.15 от НК. Това възражение също е било предмет на обстойно обсъждане от въззивната инстанция, която категорично го е отхвърлила, позовавайки се на основната и допълнителната авто-технически експертизи, приети в хода на първоинстанционното производство. Тук е мястото само да се акцентира върху изводите на вещите лица, касаещи действията на подсъдимия Д. с органите за управление на автобуса. Неговите твърдения, че не е завивал рязко наляво, а само е държал волана, но въпреки това автобусът се е отклонил към мантинелата в левия край на южното платно на автомагистрала „“ поради възникналата внезапно техническа неизправност, се опровергава от заключението на петорната АТЕ, според която кормилната уредба на автобуса непосредствено преди произшествието е била функционално годна. Освен това, въпреки наличието на проблем в задната дясна спирачка на превозното средство, останалите /предните и задната лява/ спирачки са били функционално нормални, поради което водачът е имал техническата възможност при аварийно спиране да запази управлението на автобуса и да спре безопасно за около 127 м – отклонението на автобуса дори без намеса на водача с волана е било в границите на платното за движение с достатъчен запас.

При тези констатации на експертите от авто-техническите експертизи следва категоричният извод, че наред с внезапно възникналата техническа повреда на автобус „“ с ДК № А 8534 АН, причина за настъпване на пътнотранспортното произшествие е и неправилните действия на водача с органите за неговото управление.

Предвид изложените до тук аргументи, касационната инстанция оцени всички оплаквания за нарушение на материалния закон като неоснователни, поради което счете, че не следва да бъдат уважени.

III. По оплакванията за явна несправедливост на наложените наказания.

Като алтернатива в жалбите на тримата подсъдими към касационната инстанция е отправено искане за намаляване наложените им наказания, които за подсъдимите Ч. и Т. да бъдат определени при условията на чл.55 ал.1 т.1 от НК, на всички един от тримата да бъде наложено наказание „лишаване от свобода“ до 3 /три/ години, като на основание ч.66 от НК спрямо тях бъде приложен институтът на условното осъждане.

Такива искания са били отправени и към въззивната инстанция, която е направила прецизна преценка на съотношението между отегчаващите и смекчаващите отговорността обстоятелства за подсъдимите поотделно, извън онези, обусловили наличието на квалифициращия признак „особено тежък случай“. Изложените доводи в подкрепа на определените наказания при баланс на смекчаващите и отегчаващи отговорността обстоятелствата за подсъдимите Ч. и Т. и при превес на смекчаващите такива за подсъдимия Д., изцяло се споделят от настоящият съдебен състав, който не намира за необходимо да ги преповтаря. Пред ВКС не се сочат нови, необсъдени от първата и въззивната инстанции фактически обстоятелства, рефлектиращи върху индивидуализацията на наказателната отговорност на който и да е от подсъдимите, поради което съображенията за наличие на това касационно основание също следва да бъдат оценени като неоснователни.

IV. По жалбата на частния обвинител А. А.

В жалбата на частния обвинител А. и уточнението към нея, депозираните чрез повереника му адв.К. се съдържа декларативно несъгласие с преквалификацията на престъпленията, извършени от подсъдимите Ч. и Т., и оправдаването им за това да са извършили нарушения на правилата по чл.19 ал.4 от ЗАвП, чл.2 ал.1 и чл.64 т.2 от Наредба № 33 от 03.11.1999 г. за обществен превоз на пътници и товари на територията на Р България и чл.30 т.2 от Наредба № 2 от 15.03.2002 г. за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси при извършване на престъпленията по чл.123 ал.3 и чл.134 ал.3 от НК. Съображения относно решението на въззивната инстанция да оправдае двамата подсъдими за това, че цитираните нарушения на правила от специализираното законодателство съдържат общи правила, за това, че не са в причинна връзка с настъпилния съставомерен резултат или не са допуснати от тях, бяха изложени по-горе в настоящото решение, поради което не следва да се преповтарят.

Що се отнася до преквалификацията по съставите на престъпления, за които подсъдимите са признати за виновни и осъдени, то същата цели тяхното прецизно цифрово изписване съобразно обозначението им в Наказателния кодекс, поради което не се отразява на изхода на делото и следователно изключва правния интерес на частния обвинител за нейното обжалване.

Водим от изложените съображения и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК
Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 91 от 18.12.2014 г., постановено по ВНОХД № 25/2014 г. по описа на Бургаския апелативен съд.
Настоящото решение не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.